

De strijd naar erkenning en rechtvaardigheid

Onderzoek naar de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Staat rondom misstanden in adopties van kinderen uit Indonesië, van 1973 tot en met 1983.

Door Dewi Deijle (Juriste, OJAU-Juridisch advies)

(Alle rechten voorbehouden)

Online Juridisch
Advies voor U

<https://www.ojau.nl/adoptie/>

Hoe het begon...

- ✓ Mijn ouders waren altijd open over mijn adoptie. Ik voelde mij echter niet “geadopteerd”
- ✓ Door een heftige gebeurtenis in 2009 kreeg ik zoekbehoefte.
- ✓ In mei 2010 mijn rootsreis.
- ✓ En toen. Mijn ontdekking van het kwaad. Een periode van verwarring, onzekerheid en boosheid ving aan.
- ✓ In 2016/2017 gesprekken met Ana van Valen van stichting Mijn Roots, over haar ontdekkingen en bevindingen tijdens zoektochten voor geadopteerden uit Indonesië die willen weten waar zij vandaan komen.
- ✓ En toen begon mijn strijd...

Graven in het verleden, een pijnlijke bezigheid

Er is blijkbaar gesjoemeld met de identiteit van een kind, voor geld. List en bedrog om een kind adoptabel te maken.

Er zijn 3.040 kinderen vanuit Indonesië naar Nederland overgebracht voor adoptie.

- ✓ Op grond waarvan kon een kind worden geadopteerd?
- ✓ Hoe ging dat dan allemaal in Indonesië?
- ✓ Wat was er in Nederland geregeld?

Misstanden in adopties van kinderen uit Indonesië 1973 en 1984

- ✓ Moeders die na een heftige bevalling zwak of ziek waren, werden voorgelogen. Toen zij de baby wilde meenemen, was haar baby weg.
- ✓ Kinderen geronseld. Tussenpersonen beloofden arme ouders dat hun kind een veel betere toekomst zou krijgen bij rijke mensen. Het kind zou later weer terugkomen en zorgen voor de ouders. Dit was een leugen.
- ✓ Baby's werden "verkocht".
- ✓ Acteer moeders en acteer getuigen.
- ✓ Baby verwisseling, ook met overleden baby's.
- ✓ Leeftijd vervalsing.

Verantwoordelijke partijen?

- ✓ Kindertehuizen, artsen, vroedvrouwen, notarissen en tussenpersonen in allerlei plaatsen in Indonesië: Ieder droeg een steentje bij in het witwassen van onrechtmatig verkregen kinderen met het oog op adoptie: Er was sprake van een (grensoverschrijdende) criminele organisatie.
- ✓ Stichtingen, particuliere tussenpersonen in Nederland die bemiddelden in een kind voor zowel Nederlandse, maar óók voor buitenlandse echtparen.
- ✓ De 'zelfdoeners' die het allemaal zelf regelden, en soms ten koste van alles.
- ✓ Zowel de Indonesische als de Nederlandse regering: Systeemverantwoordelijkheid.

1979: De directeur van het BIA, het officiële adoptie bemiddelingsbureau, vond de adoptiepraktijk in Nederland “**fout en onoverzichtelijk**”.

- ✓ Hij sprak meerdere malen met welzijnsorganisaties in Indonesië die zich zorgen maakten over de groeiende kinderhandel in het land.
- ✓ Het ministerie van Justitie wilde adoptie echter toch overlaten aan particulier initiatief.
- ✓ Indonesië moest zelf maar maatregelen treffen.

Juridische basis adoptie

Het belang van het kind wordt sinds 1956 al beschouwd als een “fundamenteel uitgangspunt”.

- ✓ De adoptie diende als een maatregel van kindbescherming in het belang van het kind dat bescherming behoeft.
- ✓ Het adoptieverzoek kon alléén worden toegewezen indien de adoptie uit het oogpunt van verbreking van de banden met de ouders in het “kennelijk belang” van het kind was.

Uitgangspunt van het ministerie van Justitie in de jaren '70 luidde:

“De behartiging van de belangen van buitenlandse kinderen, in de meest ruime zin, geschiedt in overeenstemming met de Verklaring van de rechten van het Kind, aangenomen door de 14^e vergadering der Verenigde Naties op 20 november 1959.”

Hoe werd dit uitgangspunt gewaarborgd?

- ✓ Adoptiewet (1956). Ook buitenlandse pleegkinderen vielen onder de werking van deze wet. Er ging echter nauwelijks preventieve werking uit ter voorkoming van onverantwoorde afstand en opneming van een kind.
- ✓ Artikel 279 Wetboek van Strafrecht: bood geen voldoende bescherming ten aanzien van kinderhandel in adopties van kinderen uit het buitenland.
- ✓ Bestaande richtlijnen rondom adoptie. Er werd feitelijk helemaal niet op toegezien en gecontroleerd of de adoptie daadwerkelijk in het van het belang van het kind was.

Online Juridisch

Het Vreemdelingenbeleid '70-'80

- ✓ Bij het toelatingsbeleid gold als algemeen criterium, dat voor het kind in zijn omstandigheden in het land van herkomst geen aanvaardbare toekomst was weggelegd.
- ✓ Niet uitsluitend bedoeld om kinderen, die in het land van herkomst in minder gunstige materiële omstandigheden leefden, naar Nederland te doen overkomen.
- ✓ De afstand van het kind moest op geldige en naar Nederlandse normen acceptabele wijze zijn geschied.

Een poging naar wetgeving voor opnemning van buitenlandse kinderen

- ✓ Hetgeen zich afspeelt tussen de verstrekking van de beginseltoestemming en de regeling van het verblijf van een buitenlands pleegkind, onttrekt zich geheel aan de rechtstreekse waarneming van de overheid.
- ✓ Het merendeel van hetgeen zich in deze tussenfase voordoet, vindt plaats op buitenlands grondgebied, waar de Nederlandse overheid geen bevoegdheid bezit.

Aldus de staatssecretaris van het ministerie van Justitie in de 'Nota Praktische gang van zaken rond adoptie en adoptievoorbereiding', van 2 mei 1980.

Echter, het duurde negen jaar voordat er een wet tot stand kwam. In de tussentijd werden geen preventieve maatregelen genomen.

Signalen en waarschuwingen

- ✓ Voormalig Tweede Kamerlid Ed Nijpels: *“het importeren van pinda’s is aan meer voorschriften gebonden dan de adoptie van een buitenlands kind”*.
- ✓ Allerlei journalisten en andere personen met expertise in het veld uitten kritiek op de adoptiepraktijk.
- ✓ Schokkende berichten in de media over ontvoerde kinderen, bedrogen ouders en criminele bendes in kinderhandel die werden opgerold en gevangen genomen.
- ✓ Een tijdelijke adoptiestop vanuit de Indonesische regering in 1981 voor Nederlandse aspirant- adoptieouders, vanwege enkele vermeende ontvoeringen van kinderen.

Schending van het fundamenteel uitgangspunt in de Vreemdelingenwet

- ✓ Het belang van het kind werd slechts verondersteld.
- ✓ Elk toezicht ontbrak. Geen controle of de ouders van het kind afstand hadden gedaan op een ter plaatse geldige en naar Nederlandse normen acceptabele wijze.

Kinderen ronselen en ontvoeren, leugens verkopen, knoeien met iemands identiteit, is NIET acceptabel.

Immunititeit overheidsorganen

Het is lastig om fouten die zijn gemaakt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie, strafrechtelijke aan te pakken.

✓ De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de Nederlandse Staat, als is voldaan aan de criteria daarvoor, immuun is voor strafvervolgning voor een strafbaar doen of nalaten.
(Volkel-arrest)

✓ Verjaring

Daarom onderzocht of de Staat mede aansprakelijk is voor de misstanden

Artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek

Drie gronden waarop een bepaalde gedraging als onrechtmatig kan worden aangemerkt:

- ✓ Inbreuk op een recht.
- ✓ Een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht.
- ✓ Een doen of nalaten in strijd met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt.

De Nederlandse Staat aansprakelijk gesteld

Als juridisch belangenbehartiger namens stichting Mijn Roots, en daarmee namens de groep geadopteerden uit Indonesië.

De eerste stap: een brief met daarin vervat dat de Staat aansprakelijk is jegens een groep belanghebbenden.

- 1. Erkenning van de misstanden die in adoptieprocedures hebben plaatsgevonden.**
- 2. Financiële tegemoetkoming in de kosten voor waarheidsvinding.**

Stichting
MIJN ROOTS

Start hier je zoektocht naar je biologische familie in Indonesië

Enkele argumenten die pleiten voor aansprakelijkheid

- ✓ Er is causaal verband tussen het nalatig handelen en de gelden of nog te lijden schade.
- ✓ Immateriële schade.
- ✓ Materiële schade.

In de aflevering van Zembla, Adoptiebedrog deel III (d.d. 28 maart 2018) gaf ik aan:

“Er zijn misdaden gepleegd. Het is bizar dat geadopteerden zelf moeten betalen om deze misdaden op te lossen.”

Verwijtbaar nalatig handelen

- ✓ Zorgplicht en onderzoeksplicht verzaakt. De Staat heeft onvoldoende acht geslagen op de waarborging van het belang van het kind.
- ✓ Het onder valse voorwendselen een kind onttrekken van de ouders gebeurde weliswaar in Indonesië, maar ook gedeeltelijk in Nederland.
- ✓ Gebrek aan toezicht, controle en de juiste voorlichting: geadopteerden, de biologische ouders en adoptieouders te goeder trouw, zitten met de gebakken peren.
- ✓ Er zijn geschreven en ongeschreven normen geschonden doordat de Staat de vrije particuliere markt in kinderen op z'n beloop liet gaan.
- ✓ Het gaat niet om een doen of nalaten van één of meerdere betrokken Nederlandse overheidsambtenaren, maar om het falen van het Staatsapparaat.

Ontbreken van een rechtvaardigheidsgrond

- ✓ Geadopteerden en de biologische ouders die hun kind hebben verloren, staan met lege handen. Geen vrijwillige keuze om onderdeel te worden van gelegaliseerde kinderhandel.
- ✓ Schending artikel 17 het Internationaal Verdrag burgerrechten en politieke rechten (IVBPR, 1978).
- ✓ Schending artikel 8 Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM, 1954).

Let op! Het Int. Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) was in de jaren '70 en '80 nog niet van toepassing. Op 8 maart 1995 heeft Nederland dit Verdrag geratificeerd.

Bewijsmateriaal

- ✓ Tweede Kamerhandelingen en andere parlementaire stukken uit de jaren '70 en '80 laten zien dat het ministerie van J&V het niet noodzakelijk vond om (preventieve) maatregelen te nemen.
- ✓ In 1983 heeft de Indonesische overheid een adoptieverbod voor kinderen naar het buitenland afgekondigd.
- ✓ Verhalen van geadopteerden, verklaringen van biologische families en ook adoptieouders.
- ✓ DNA resultaten liegen er niet om.

Kosten in verband met waarheidsvinding

- ✓ Een zoekactie, inclusief retour vliegticket Indonesië.
- ✓ O.a. voor het vertalen van documenten, gebruik van tolken en andere hulppersonen.
- ✓ Overige transport en verblijfkosten.
- ✓ DNA kits als er wel familieleden in de dossiers zijn teruggevonden.

Als een geadopteerde een zoektocht via stichting Mijn Roots laat faciliteren dan krijgt hij of zij:

- ✓ Deskresearch en veldwerk, de intake en het stuk nazorg.
- ✓ Informatie over adoptie vanuit Indonesië .
- ✓ Thema en ontmoetings-bijeenkomsten.
- ✓ Onderzoek, analyse en ontwikkeling.

Hoe meer gegevens er zijn vervalst ten behoeve van de adoptie, hoe hoger de kosten voor waarheidsvinding zullen zijn.

Ministerie van J&V voelt zich niet verantwoordelijk

Op 31 mei 2018 ontvingen we een reactie op de aanprakelijkstelling.

De stellingen van het Ministerie van J&V samengevat:

“De juistheid van de inhoud van de documenten is in beginsel een verantwoordelijkheid van de autoriteiten uit het land van herkomst. Het was niet aan Nederland om toezicht te houden hierop, de Nederlandse Staat had geen bevoegdheid hiertoe. Deze rolverdeling is logisch en inherent aan de soevereiniteit van iedere Staat. Voor zover het gaat om gedrag van adoptiefouders in Nederland of activiteiten van bemiddelende personen of organisaties in Nederland, zijn het primair deze personen of organisaties zelf die verantwoordelijk zijn voor hun handelen of nalaten.”

Openbaarheid van informatie

Naar aanleiding van mijn onderzoek in de parlementaire stukken naar de rol van de Nederlandse overheid en in het krantenarchief over de signalen vanuit Indonesië, heb ik diverse Wob-verzoeken uitgezet. Enkele procedures hiervan lopen nog.

- ✓ Op grond van de Wet op de openbaarheid van bestuur (Wob) kan men overheidsinformatie verkrijgen. Transparantie over overheidshandelen is noodzakelijk in een democratische samenleving.
- ✓ Om puzzelstukjes te verkrijgen: wie, wat, waar en hoe omtrent zaken waarover meer duidelijkheid moet komen.
- ✓ Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11 van de WOB (absolute en relatieve weigeringsgronden).

NB. Als er géén informatie beschikbaar is over bepaald overheidshandelen, zegt dat natuurlijk ook iets over de gang van zaken. Want waarom is bepaalde overheidshandelen niet vastgelegd?

Welke opties zijn er voor stichting Mijn Roots

- ✓ Artikel 3:302 Burgerlijk Wetboek. Een verklaring voor recht om tot erkenning te komen.
- ✓ De collectieve actie. Stichting Mijn Roots als 3:305a-organisatie die opkomt voor de belangen van haar achterban.
- ✓ De rechtsverhouding tussen eiser en gedaagde komt, na eventueel hoger beroep en cassatie, onbetwistbaar vast te staan.
- ✓ Het gaat (nog) niet om een vordering tot schadevergoeding.
- ✓ In dezelfde procedure een individuele procedure starten.

Concrete hulp is NU nodig!

- ✓ Het praktisch en effectief faciliteren van geadopteerden is de nazorg die vanuit de Nederlandse Staat moet worden geboden.
- ✓ Belangenorganisaties met kennis en expertise in het veld.
- ✓ Er is haast bij. Belangrijke kennis en informatie in bepaalde landen verdwijnt door verloop van tijd.

Acties verricht 2018-2019

- ✓ Een klacht neergelegd bij de Nationale Ombudsman. Ministerie van J&V heeft excuses aangeboden over de wijze van afhandelen van de claim.
- ✓ Een petitie gestart en een demonstratie in Den Haag georganiseerd.
- ✓ Politieke lobby.
- ✓ Als gastspreker een presentatie gegeven op het Internationaal symposium nazorg adoptie, 21 juni 2019 te Venray .
- ✓ Media aandacht <https://www.ojau.nl/adoptiezaken-in-de-media/>.
- ✓ Samenwerking met andere belangenorganisaties en partijen die dezelfde visie onderschrijven. Mijn Roots, Plan Angel en Shapla Community hebben hun gezamenlijke visie gecommuniceerd naar ministerie.
- ✓ De hele strijd vastgelegd in een boek "Postpakketjes van overzee".

Resultaten tot nu toe

- ✓ Er is een onafhankelijke onderzoekscommissie ingesteld onder leiding van Tjibbe Joustra. Onder andere onderzoek naar adoptie vanuit Indonesië. Op uitnodiging enkele gesprekken gevoerd.

(NB. verlenging onderzoek naar interlandelijke adoptie. Het rapport wordt verwacht in februari 2021)

- ✓ Constructieve gesprekken gevoerd met ministerie van Justitie en veiligheid.
- ✓ Ministerie van Justitie stelt ten eerste 1,2 miljoen Euro beschikbaar voor het opstarten van concrete hulp voor geadopteerden. Binnenkort volgt het plan van aanpak voor de korte termijn, op een later moment komt een plan voor de langere termijn. Gesprekken hierover zijn nog gaande.

Boek Postpakketjes van Overzee

Over gelegaliseerde kinderhandel in adopties van kinderen uit Indonesië

- ✓ Mijn persoonlijke (zoek)verhaal, het onderzoek naar de rol van de Nederlandse overheid, de strijd naar erkenning en rechtvaardigheid.
- ✓ Lancering 18 januari 2020 Den Haag, 23 februari 2020 Antwerpen.
- ✓ Overhandiging exemplaren aan o.a. Commissie Joustra en Tweede Kamerleden
- ✓ bezig met Engelse vertaling

De opbrengst van het boek is voor verder onderzoek naar waarheidsvinding rondom adopties uit Indonesië en om het afstammingsrecht tot gelding te laten maken. Voor de geadopteerden én de biologische ouders die hun kind hebben verloren.

<https://www.ojau.nl/boek-onderzoek-adoptie/>

Zaadjes gepland, laten groeien, hopelijk binnenkort oogsten....

- ✓ Voor meer informatie over mijn onderzoek en aanpak, bezoek dan de website <https://www.ojau.nl/adoptiezaken-indonesie/>.
- ✓ Voor vragen, stuur dan een email naar info@ojau.nl.
- ✓ Blijf op de hoogte via de Facebookpagina [OJAU's Juri-schrijfsels](#).
- ✓ Voor informatie over stichting Mijn Roots en haar roots- activiteiten, kijk op Facebook en/of <https://www.mijn-roots.com/>.

Tot slot

Het zou mooi zijn als geadopteerden uit andere landen zich verenigen om deze kwestie aan te kaarten bij de Europese Commissie.

Als Nederland overgaat tot financiële ondersteuning aan geadopteerden, kan dit mogelijk bijdragen aan het begrip en welwillendheid bij andere regeringen om iets gelijkaardigs te doen. Het is namelijk niet alleen een Nederlands probleem.

Houd de ontwikkelingen in Nederland dus in de gaten!

Dewi Deijle.

